

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VII. De suscipiente Sacramentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

in Sacramentis; a quibus impri-
mitur; quia simul ab iis significatur,
& simul significat potentiam expli-
catam suscipiendi & ministrandi Sa-
cramenta. In Eucharistia Corpus
Christi dicitur esse Res simul, & Sa-
cramentum; Sic etiam in Extrema un-
ctione dicitur Res simul, & Sacra-
mentum Sanitas corporalis, quia si-
gnificat sanitatem spiritualem, & si-
gnificatur a materia, & forma talis
Sacramenti. In Matrimonio vero vin-
culum Conjugum habet rationem rei
simul, & Sacramenti: Et in Sacra-
mento Penitentiae contritio, ut docent
communius; quatenus enim per Con-
fessionem significatur, est res, & qua-
tenus per Confessionem significat re-
conciliationem cum Deo, & pecca-
torum remissionem, est Sacramen-
tum. Ubi tamen duo advertenda.
Primum est, nomine Sacramenti hic
non venire signum practicum gratiae,
nec partem constitutivam Sacramenti,
sed solum venire signum pertinens
ad Sacramentum; Character enim ne-
que est signum practicum gratiae, ne-
que Sacramentum constituit: Alterum
est, quod non sit necesse invenire in
omnibus Sacramentis id, quod sit res
simul, & sacramentum, quamvis Do-
ctores conentur illud adinvenire.

ARTICULUS VII.

De Suscipiente Sacramentum.

- I. *Non nisi Viatores sunt capaces Sacra-
mentorum.*
- II. *Fetus animatus probabiliter est ca-
pax Baptismi, quamvis nondum
sit egressus ex utero Matris, si
possit aliquantulum abluui.*
- III. *Quanam intentio requiratur in su-
scipiendis Sacramentis?*
- IV. *Intentio coacta sufficit, non tamen
relate ad Matrimonium.*
- V. *Quandonam requiratur intentio ex-*

*pressa, & formalis ad sacramen-
ta recipienda?*

- VI. *An possit Extrema Unctio sub con-
ditione conferri iis, qui videntur
in statu peccati mortalis decedere?*
- VII. *Nec intentio suscipiendi Sacramen-
ta, (Matrimonio excepto) sub con-
ditione de futuro, nec intentio in-
directa, nisi stet cum intentione ha-
bituali, sufficiunt ad valide ea su-
scipienda.*
- VIII. *Ad valide Sacramenta suscipien-
da (Penitentia excepta) nulla re-
quiritur dispositio in suscipiente pra-
ter intentionem consonam.*
- IX. *Ad fructum vero Sacramenti reci-
piendum requiritur sua animi dis-
positio.*
- X. *Quandonam liceat a Ministris indi-
gnis Sacramenta suscipere?*

I. **Q**Uæritur primo, quinam sit
capax suscipiendi Sacra-
menta?

Respondeo solos homines viatores
esse capaces. Ratio est, quia institu-
ta ea sunt solum in salutem, & re-
medium hominum, ideoque sunt si-
gna sensibilia; Proinde Angeli sunt
eorundem incapaces; tum quia sunt
spirituales; tum etiam, quia pecca-
tum eorum est irreparabile, cum non
habeant liberum arbitrium flexibile,
ut notat D. Th. part. 1. quaest. 65.
Ubi autem Psalm. 77. dicitur, *Panem
Angelorum manducavit homo*, fit sen-
sus, quod Angeli spiritualiter panem
manducant, non quia suscipiant Sa-
cramentum Eucharistiae, sed quia Chri-
sto uniuntur, & fruuntur in aeterna
beatitudine. Nec Beati sunt Sacra-
mentorum capaces, cum non possint
in gratia crescere. Animalia irratio-
nabilia possunt Eucharistiam come-
dere, non tamen dicuntur Sacramen-
tum suscipere, quia non recipiunt Eu-
charistiam spiritualiter, & sacramen-
taliter, sed solum materialiter. Imo
et;

etiam homo, si comedit Eucharistiam, nolens Sacramentum suscipere, susciperet illam per modum bruti materialiter; & non Sacramentaliter; unde non diceretur suscepisse Sacramentum, nec satisfaceret præcepto communionis annuæ. Sic etiam materialiter tantum potest Eucharistiam suscipere, qui caret Baptismo; hic enim prærequiritur, ut possint valide reliqua Sacramenta suscipi.

II. Præterea notandum, non omnes homines esse semper cuiusvis Sacramenti capaces: Omnes quidem sunt capaces Baptismi, non tamen antequam aliquatenus nati sint; dicente Domino, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, &c.*, unde supponitur prima natiuitas. Probabile tamen est, (ut fufe diximus in Theologia Scholastica disp. 1. de Gratia quæst. 7.) sufficere, quod abluantur, dum sunt in utero Matris, si possit id fieri per aliquod instrumentum, aut disseccto latere Matris; cum etiam dicatur natus, qui est conceptus in utero, juxta illud Matth. primo, *Quod enim in ea natum est*, ubi fermo est de Christo Domino, qui in utero Beatissimæ Virginis erat conceptus. Et quia hæc opinio est valde probabilis, ut constat ex iis quæ luculenter, ac eruditissime congerit non semel in suis Opusculis, ac in tractatu Probabilitatis P. D. Gabriel Gualdo Clerico Regularis; & alii apud Dianam p. 2. tr. 15. ref. 43. & p. 5. tr. 3. ref. 12. idcirco si possit hoc pacto Baptismus conferri fœtui animato nondum egresso ex utero Matris, & periculum subsit, quod aliter sine Baptismo sit decessurus, datur obligatio conferendi illi hoc pacto sub conditione Baptismus; ne si sit capax, gloria æterna privetur. Pariter omnes homines capaces sunt Confirmationis, sed non nisi post Baptismus, sine

quo sicut Eucharistia non nisi materialiter suscipitur, ita reliqua Sacramenta omnino invalide. Matrimonium, & Pœnitentia requirunt certam ætatem: Extrema Unctio præsupponit periculum mortis, & quod potuerit peccare illam suscipiens. Ordo pariter requirit sexum virilem.

III. Quæres secundo: Qualis intentio requiritur in suscipiente, ut valide Sacramenta recipiat?

Respondeo, & dico primo, qui nunquam ratione usi sunt, ut infantes, & perpetuo amentes, possunt suscipere omnia Sacramenta, quorum sunt capaces, etiam si nunquam præcesserit formalis intentio ea recipiendi, adeoque cum sola intentione interpretativa; Certum quippe est inter catholicos esse pueros, & perpetuo amentes capaces Baptismi, necnon Confirmationis, ac etiam Eucharistia; cum olim infantibus utrumque hoc Sacramentum conferretur post Baptismum; Nunc tamen Eucharistia non est danda iis, qui nunquam usum rationis habuerunt, ut notat Becan., Conink., Tambur. saltem ex tacito Ecclesiæ præcepto: Et consultius est juxta Ecclesiæ usum, (tum ne iteretur, tum ut devotius sumatur) non dare Confirmationem ante rationis usum. Certum etiam est, esse eisdem incapaces Matrimonii, & Pœnitentiæ, cum utrumque hoc Sacramentum requirat actus liberos in suscipiente. Incapaces pariter sunt Extremæ Unctionis, quia hoc Sacramentum iis duntaxat conferri potest, qui potuerunt peccare; Quamvis ex Rituali dandum iis sit, quando dubitatur, an usum rationis habeant. Quod attinet ad Sacramentum Ordinis, D. Th. in supplemento quæst. 39. art. 2. cum communi docet, quod valide ab iisdem suscipiatur, (non secus ac Baptismus, Confirmatio, & Eucharistia) Constat id ex Innoc. III. decreto lib. 5. de-

3. decret. tit. 29. ; ubi conceditur, quod promotus ad Ordines ante annos discretionis sine eorundem iteratione possit in iis ministrare, quia scilicet valide illos suscepit: Esto peccet graviter, qui pueris illos confert; & sic ordinatus non tenetur ad Castitatem vi voti, nisi illud postmodum ratificaverit: Et hæc est ratio, cur ad Ordines suscipiendos sufficiat in pueris intentio interpretativa, ut diximus art. 4. num. 7.; quia scilicet Ordo Sacer fert in illo solum favorem, non vero onera annexa, nisi velit post usum rationis in eo statu perseverare.

Dico secundo, adultus, qui invitus Sacramentum suscipit, invalide illud suscipit, si loquamur de Sacramento transeunte: Sicut etiam adultus, qui nunquam habuit voluntatem suscipiendi Sacramentum, & deinde incidit in amentiam, ut docet expressè Innoc. III. cap. *Majores* de Baptismo §. *Item queritur*: Et idem etiam communiter docent de adulto, qui nunquam Sacramentum expetiit, ne implicite quidem. Et ratio est ipsa Christi Domini institutio, quæ ex communi Doctorum, & Ecclesiæ sensu cognoscitur: Congruitas autem fuit, quia non deicit beneficia hæc maxima conferri adultis invitis, aut non expetentibus illa. Si tamen loquamur de Sacramento permanente, hoc est de Eucharistia, valide profecto ab iisdem suscipitur, ut patet; quia ante ejus usum Sacramentum est adæquate constitutum, sed suscipitur materialiter tantum, & sine fructu; non vero in quantum Sacramentum est: non secus ac si a bruto susciperetur (imo sacrilege suscipitur, quando invincibilis ignorantia non excusat) Et ratio ex Lugo disp. 1. de Euchar. num. 121. est, quia intentio accipiendi Sacramentum Eucharistiæ est quasi applicatio cibi spiritualis, sicut contactus

cibi corporalis est conditio ad hoc, ut cibus causet suum effectum: Quare qui Eucharistiam comedit solum ad explendam famem, aut qui hostiam recipit, nesciens eam esse consecratam, pariter sine fructu recipit Sacramentum, quia sine intentione illud recipiendi.

Dices: Valide, & cum fructu recipitur Extrema Unctio a destitutis ulu rationis propter voluntatem generalem, & interpretativam, quam habent suscipiendi Sacramenta, quoties possunt; Et ideo communiter docent apud Croix lib. 6. punct. 1. num. 172., quod lapsio in amentiam, qui antea peccare potuerit, conferri possit in articulo mortis Extrema Unctio, quamvis nihil de ea olim sciverit, propter generalem, & interpretativam voluntatem, quam habet suscipiendi suo tempore illud Sacramentum, ut diximus art. 4. num. 7. ergo etiam satis est talis voluntas interpretativa ad suscipiendam cum fructu Eucharistiam ab eo, qui comedit hostiam, quam nescit esse consecratam.

Respondeo, concesso antecedente, nego consequentiam. Ratio est, quia intentio generalis, & interpretativa, quam quilibet habet, non est nisi recipiendi Sacramenta necessaria ad salutem more, & ritu Christiano in articulo mortis; & ideo, si destitutus sensibus in articulo mortis conferatur Eucharistia, fructuose illam recipiet; nemo autem habet voluntatem generalem suscipiendi Eucharistiam, quando comedit more profano in mensa, ac vescitur cibis quotidianis; & ideo in casu nostro Eucharistia non suscipiatur cum fructu. Eodem pacto licet infanti valide conferatur Ordo Sacer; cum non requiratur in illo intentio suscipiendi illum, nisi tantum interpretativa, ut in Baptismo: At, si Ordo conferatur adulto dormienti, vel

ei, qui post usum rationis incidit in amentiam, invalide confertur, cum non detur in illis intentio sufficiens ad Ordinem recipiendum: Nam quilibet solum habet intentionem generalem recipiendi Sacramenta communia, maxime in statu necessitatis, videlicet in periculo mortis; Ordo autem non est huiusmodi.

Dico tertio; ut valide Sacramenta suscipiantur ab adultis, satis est intentio suscipiendi illa mere habitualis, quæ scilicet aliquando fuerit, & non sit deinde retractata: Excepto tamen Matrimonio, in quo cum suscipientes Matrimonium sint etiam Ministri, habere debent saltem intentionem virtualem, quæ sit causa exprimendi hic, & nunc consensum, vel per ipsos conjuges, vel per procuratores, in quibus mandatum Principalis moraliter perseveret. Ratio est, quia intentio ex parte suscipientis non influit in Sacramentum efficienter, sicut intentio Ministri, sed solum se habet ut conditio necessaria ex parte subjecti, ut susceptio sit voluntaria; ad hoc autem satis est voluntas habitualis, seu præterita, non retractata. Et ratio a priori est, quia sicut in reliquis actionibus, ut aliquis dicatur humano modo operari, debet habere intentionem saltem virtualem; contra vero ut aliquis dicatur voluntarie recipere, satis est intentio habitualis; ita in Sacramentis ministrandis requiritur intentio saltem virtualis, in suscipiendis vero habitualis.

IV. Notandum tamen, intentionem hanc diversimode in diversis Sacramentis requiri. Nam primo ad valorem Matrimonii non satis est intentio coacta, ut communiter docent, sive id proveniat ex natura talis contractus, sive ex lege Ecclesiæ irritante matrimonia contracta per metum gravem injuste incussum ad illud extorquendum: Contra vero ad valorem

reliquorum Sacramentorum satis est tam in Ministro, quam in suscipiente intentio coacta; quia metus non tollit voluntarium simpliciter, ut patet; unde vere peccat, qui metu mortis incensat idolum. Hinc licet Ecclesiæ ad continentiam obliget, qui sponte vult sacros Ordines suscipere, & culpabiliter renuit emittere votum castitatis; nihilominus qui coactus Ordines Sacros vult suscipere, ita valide ordinatur, & Characterem suscipit, ut ad continentiam non teneatur, possitque secluso scandalo nubere, ut suo loco dicetur. Ratio est, quia, ut notat Conink disp. 20. dub. 14., Ecclesiæ non obligat ad continentiam illum, quem non potest obligare votum; in hoc autem casu votum castitatis, utpote gravi metu emissum, irritatur in cap. 1. & 6. *De his, quæ vi*; ubi non est solum sermo de voto religionis, sed probabiliter de quovis voto; Imo probabiliter ex Soto, Nau; Conink loc. cit. jure naturæ est irritum tale votum; ergo per metum gravem ordinatus nullatenus ad continentiam tenebitur.

Ubi notanda est disparitas ex Conink inter juramentum, & votum; nam juramentum metu extortum a promissario obligat; quia posita promissione facta homini, juramentum tali promissioni superadditum obligat ad illam implendam in reverentiam Numinis invocati. At votum metu extortum non obligat, vel quia Deus non acceptat promissionem non liberam, ac spontaneam; vel quia, quamvis jure naturæ votum simplex metu extortum validum sit, Ecclesiastico saltem jure irritatur, ut docet Sanch. lib. 4. disp. 14.

V. Secundo, ad valide suscipiendum Sacramentum Baptismi in adulto requiritur intentio expressa, & formalis (quamvis habitualis) recipiendi illud, quia, ut ait Suar., Baptismus

ptismus est janua, per quam in Ecclesiam intratur; & in ea fit prima professio fidei, & legis Christianæ. Verum Conink quæst. 64. num. 103. Dicast., & alii apud Croix lib. 6. punct. 1. num. 168. putant satis etiam esse implicitam petitionem Baptismi, qualis est in eo, qui habet veram saltem attritionem de peccatis, verbi gratia, propter pœnas aternas, quas mereretur; censetur enim implicite petere Baptismum, quamvis de eo nunquam audierit; quia talis dolor includit virtualiter propositum servandi omnia præcepta, inter quæ unum est præceptum suscipiendi Baptismum: Lugo tamen disp. 9. de Sacram. num. 130. negat hanc sufficere, ut possint infideles ignorantes invincibiliter veram fidem in phrenesi baptizari, ob voluntatem illam generalem servandi omnia præcepta divina, inter quæ est præceptum Baptismi: Et idem docet de Judæis servantibus legem Moysis cum ignorantia invincibili veræ legis, ac de iis, qui in phrenesim inciderunt, antequam eis prædicaretur Evangelium; quia in his non præsumitur voluntas suscipiendi Baptismum. Equidem tamen cum Croix, & aliis ab eo laudatis censeo non esse his in casu adducto denegandum Baptismum sub conditione.

Similiter ad valide suscipiendum Sacramentum Pœnitentiæ requiritur intentio explicita suscipiendi illud; quia, ut notat Suar. & Lugo apud Conink, ut possit Judex in foro Sacramentali proferre sententiam, requiritur, ut pœnitens confessionem peccatorum sensibilibiter ordinet ad absolutionem impetrandam: Contra vero ad Extremam Unctionem, & Eucharistiam valide, & cum fructu suscipiendam satis est voluntas implicita, & generalis, quam quilibet Christianus habet vivendi, & moriendi in Ecclesia catholico ritu, & cum Sacramentis pro mortis

articulo constitutis; & quia Ecclesia intentionem hanc præsumit de omnibus, quos non constat esse in statu peccati, ideo Extremam Unctionem cuilibet ægroto in mortis periculo dat, etiam sensibus destituto; necnon Eucharistiam etiam amentibus in articulo mortis, si non sit periculum irreverentiæ, & rationis usum aliquando habuerint; nam amentibus ab infantia non esse dandam, quia reputandi sunt ut infantes, docent communiter, ut supra diximus apud Tambur. Quamvis enim ex August. Ambros., Dionys. Areopag. apud Becan. cap. 23. de Sacram. in specie quæst. 2., olim consueverint dare infantibus Eucharistiam, & consuetudinem istam pro circumstantiis illius temporis approbarit Trident.; Nunc tamen non expedire ob reverentiam Sacramenti, certum est. Præterea Conink loc. cit. putat, cuilibet baptizato existenti in gratia, qui usum rationis habuit, valide conferri Confirmationem, quia hoc ipso, quod pie, & catholice vixit, censetur aliquo modo desiderasse sibi conferri ea Sacramenta, quæ omnibus Christianis sunt valde utilia, inter quæ est Confirmatio: Secus est de Ordine, quia, cum tantam status mutationem contineat, nemo potest censerri illum petere, si non habuerit aliquando expressam voluntatem illum suscipiendi.

VI. Rogabis: An Extrema unctio danda sit iis, qui in statu peccati mortalis statim sensibus destituti gravi morbo laborant?

Respondeo, dandam esse omnibus, nisi certo sciatur aliquem esse in mortali, & de eo non esse attritum; facile autem præsumi debet, quod quis sit attritus, nisi forte aliquando in ipso actu peccandi ita destituatur ratione, ut humanitus impossibile sit eum doluisse de peccatis, ut expresse docet August. lib. 1. de adulterinis conjugis

jugiis cap. i. ubi ait: *Ego non solum alios catechumenos, verum etiam ipsos, qui viventium conjugii copulati retinent adulterina consortia, cum salvos corpore in his permanentes non admittamus ad Baptismum; tamen si desperati, & antea se poenitentes jacuerint, nec pro se respondere potuerint, baptizandos puto.* Ubi notat Conink, D. August. loqui de iis, qui nulla signa poenitentiae dare possunt; aliter pro se respondere possent: dum autem dicit jacere poenitentes, ostendit, quid praesumendum sit, & quid necessarium sit ad fructum Baptismi recipiendum; ut constat ex iis, quae subdit, dicens: *Quis enim novit, utrum ante stauerint perseverare in peccatis, donec essent baptizandi?* Et consequenter instante mortis periculo, & urgente necessitate Baptismi, praesumendum est, quod doluerint de peccatis. Hinc sequitur, quod probabiliter iisdem conferri possit absolutio Sacramentalis, saltem sub conditione; nam procul dubio conferenda est moribundo absolutio, si illam ante petierit; qui autem catholice, etiam in peccato, vixit, censetur implicite petiisse Sacramenta, quae conferri solent in articulo mortis; sicut qui conteritur, implicite petit Sacramentum Poenitentiae; cum velit observare omnia praecipua, inter quae est praecipuum confitendi: Quamvis autem ad absolutionem Sacramentalem praemitti debeat attritio, & confessio sensibilis peccatorum; at praesumendum facile, quod peccator instante mortis periculo debeat interius de peccatis; & anxietas illa praesumenda est, quod sit petitio sensibilis Sacramenti, & confessio sensibilis sufficiens, eo quod melior dari non possit: Nisi tamen aliquando, ut diximus, aliquis in ipso actu peccandi statim destituatur sensibus, ut impossibile humanitus sit eum dolere. Breviter dicendum, quod si possit huic

Pars V.

moribundo dari absolutio sub conditione, (ut fere semper ea dari sic potest) poterit pariter ei dari Extrema unctio pariter sub conditione, si scilicet sit dispositus: non enim irrogatur injuria Sacramento, si sub conditione conferatur, quando non est moraliter certum, quod non possit prodesse.

VII. Dico quarto. Intentio suscipiendi Sacramentum sub conditione de futuro non satis est ad valide Sacramentum suscipiendum. Ratio est, quia non potest effectus Sacramenti suspendi, posita ejus materia, & forma, ut supra ostendimus art. 4. num. 7. cum de Intentione Ministri; ubi diximus, excipiendum esse Sacramentum Matrimonii, in quo ejus effectus non suspenditur, supposita materia, & forma, seu contractu absoluto Conjugum, per hoc, quod habeatur intentio contrahendi sub conditione de futuro.

Dico quinto; Intentio indirecta, qua quis aliquid censetur velle in causa, secundum se non sufficit ad valide suscipiendum Sacramentum: Verbi gratia, si quis credens se ebrium baptizandum, sponte se inebriaret, invalide baptizaretur: Ratio est, quia cum hac voluntate se inebriandi in eo casu, in quo est baptizandus, stare potest expressa voluntas contraria non suscipiendi Baptismum: ergo illa sola intentio indirecta non sufficit, nisi cum ea stet simul expressa voluntas suscipiendi Baptismum in ebrietate; sic enim habetur intentio habitualis requisita.

Confirmatur, & explicatur; qui libere aliquid facit, ex quo praevidet aliquid per accidens sequitur, non censetur velle hunc effectum, nisi teneatur illum vitare: Verbi gratia, mulier prodiens libere cum moderato ornatu, & praevidens ex suo aspectu aliquem in genere excitandum ad

D

pec-

peccatum, non censetur velle tale peccatum: tunc solum censetur velle huiusmodi peccatum, quando tenetur illud vitare, puta si absque ullo recto sine procaciter se ornat, praevidendo, quod sit ab aliquo turpiter concupiscenda: ergo in casu nostro, qui sponte inebriatur praevidens se baptizandum, non censetur velle Baptismum; cum non teneatur ab eo abstinere; atqui Baptismus invalide suscipitur ab adulto, nisi aliqua voluntas illius praecesserit: ergo si solum praecessit voluntas ista indirecta, invalide suscipitur: Secus vero si cum tali intentione indirecta habeatur etiam intentio habitualis suscipiendi Sacramentum, ut notavimus art. 4. laud. num. 8.

VIII. Quæritur tertio; Quænam alia dispositio, præter intentionem explicatam, requiratur ad valide Sacramenta suscipienda?

Respondeo, nullam aliam dispositionem requiri ad valorem Sacramenti, præterquam in Sacramento Pœnitentiæ, ad quod prærequiruntur actus fidei, spei, attritionis, &c. de quibus suo loco. Cæterum alia Sacramenta etiam ab hæreticis valide suscipi possunt, si habeant intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, aut quod instituit Christus Dominus, ut patet inductione; nam tria Sacramenta imprimentia characterem idcirco non sunt iteranda, si suscepta sint indigne, quia peccatum non obstat eorum valori; idemque dicas de Matrimonio, & Extrema Unctione, quæ iterari non possunt, durante eadem conjuge, & eodem morbo: Eucharistiam, quæ est Sacramentum permanens, valide suscipi etiam a peccatoribus manifestum est. Ratio autem a priori est, quia aliud est Sacramentum, aliud est effectus Sacramenti, videlicet gratia, quæ ad Sacramentum consequitur; peccatum autem licet opponatur gratiæ, non opponitur Sacramento; atque adeo qui

nullam habet dispositionem ad gratiam, potest valide Sacramentum suscipere; excepto Sacramento Pœnitentiæ, ad cuius valorem requiritur attritio, quæ impossibilis est cum peccato.

Quæritur quarto, quænam dispositio requiratur ad suscipiendum fructum Sacramenti?

IX. Respondeo, præter intentionem explicatam, requiri capacitatem ad valide suscipiendum Sacramentum; idque tum jure divino, tum Ecclesiastico: Unde sacrilege peccat femina suscipiens Ordines Sacros; vel Sacerdos, aut Professus, aut habens aliud impedimentum dirimens matrimonium, qui ducit uxorem; aut sanus, qui velit sumere Extremam Unctionem, aut accedens ad Sacramenta habens excommunicationem, &c. Secundo requiritur dispositio animi ad gratiam recipiendam, ita scilicet ut saltem habeatur attritio ab eo, qui accedit ad Baptismum, vel Pœnitentiam; & sit in gratia, qui accedit ad reliqua Sacramenta vivorum, ita ut magis peccet, qui suscipit Sacramentum indigne, quam qui ministrat indignis; quia major videtur irreverentia impedire, ne actio Sacramentalis, quæ est actio Christi Domini, habeat effectum suum primarium, videlicet gratiam, reddendo Sacramentum frustraneum, ac velut inutile, quam facere eandem actionem sine debita decentia, non auferendo ab ea, quantum est ex se, ejus effectum, & utilitatem. Demum non debent sumi Sacramenta a Ministris indignis, ut mox explicabimus.

X. Quæritur quinto, an liceat aliquando accipere Sacramenta ab indignis Ministris?

Respondeo, & dico primo: ab excommunicato vitando nullatenus licet accipere Sacramenta, cum cuilibet prohibitum sit communicare cum illo:

lo : unde, si in hac materia gravi quis communicaret cum tali excommunicato, peccaret graviter. Verum in extrema necessitate licitum est ab eo etiam Eucharistiam (ut putat Suar. contra Sayr.) accipere, necnon Extremam Unctionem, quia cessat talis prohibitio.

Dico secundo; ab excommunicatis toleratis, contritus licite peti possunt Sacramenta citra necessitatem; cum non prohibeatur nobis illa petere, nec illi prohibeantur dare, sed solum iis prohibetur se ingerere ad danda Sacramenta, quæ non petuntur, aut ad actus jurisdictionis exercendos. Cum enim Concilium Constantiense, permittendo nobis cum excommunicatis toleratis communicationem, permittat petere ab illis Sacramenta, indirecte concedit illis, ut præmissa contritione Sacramenta conferant: Quare potest etiam ab illis peti Sacramentum Pœnitentiæ, cum non priventur jurisdictione. Missam tamen ab iis petere non licet, quia non possunt Sacramenta suscipere citra culpam.

Dico tertio; A Ministro, (sive sit proprius Parochus, sive non) quem scio esse in statu peccati mortalis, tunc possum petere, aut recipere Sacramentum, quando adest necessitas, vel rationabilis utilitas: Verbi gratia, si urget impletio præcepti, aut si utile mihi est non multum differre usum Sacramentorum, dummodo non possum ea commode ab alio recipere. Ita D. Th. 3. part. quæst. 64. art. 8. Suar. disp. 18. sect. 2. Conink apud Trull. Ratio est, quia utimur jure nostro petendo Sacramentum, & Minister potest sancte illud ministrare præmittendo contritionem: unde sibi imputare debet, si indigne ministret: Quare sicut propter aliquod lucrum temporale licite possumus petere mutuum ab usurario, & juramentum ab eo, quem scimus per falsos Deos ju-

raturum; ita in casu nostro. Idque verum est sive ille sit paratus, sive non; quia, justa existente causa, eadem ratio est de utroque, ex Vasq. de Pœnit. quæst. 93. art. 1. dub. 2. Si tamen causa rationabilis non existat, aut si alius Sacerdos commode haberi possit, tenemur abstinere a petendo ab illo, quia ex charitate tenemur impedire peccatum proximi, nisi habeamus necessitatem, aut rationabilem causam non impediendi. Verum Valent, & Suar. disp. 18. sect. 2. contra Sauch., Navar., & Bonac. hic quæst. 4. punct. 5. putant, quod si Minister sit paratus in mortali ministrare, possit ab illo peti Sacramentum, etiamsi possimus facile ab alio recipere; quia ex una parte petitur res utilis, quam alter sine peccato, si velit, præstare potest: ex altera parte non videtur grave damnum spirituale permittere peccatum, ad quod alius est paratus; eo quod solum permittatur peccatum externum illius, quod non est nova culpa, non vero peccatum internum, quia habitualiter in eo perseverat.

ARTICULUS VIII.

De reliquis ad Sacramenta in genere spectantibus.

- I. Cur Sacramenta nova legis sint septem?
- II. Quinam sit ordo enumerationis, quinam dignitatis in Sacramentis?
- III. De ritu, ac ceremoniis in Sacramentis conficiendis.
- IV. Quid veniat nomine Ceremoniarum?
- V. Num effectus aliquis ex opere operato ab his Ceremoniis producat?
- VI. Quenam dicantur Sacramentalia?
- VII. Non remittuntur venialia a Sacramentalibus ex opere operato.